

Številka: U-I-19/16-14

Datum: 5. 10. 2017

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude Marije Stritar, Mojstrana, ki jo zastopajo Andrej Razdrih, Darja Vidic, Milena Bubnič in Katarina Rajgelj, odvetniki v Ljubljani, na seji 5. oktobra 2017

sklenilo:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti 1. člena, prvega in tretjega odstavka 2. člena in prvega odstavka 3. člena Zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 70/95 in 30/13) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Pobudnica izpodbija v izreku tega sklepa navedene določbe Zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju ZDKG), ker ne določajo pomena uporabljenih pojmov "kmetijsko gospodarstvo", "kmetijska oziroma kmetijsko-gozdarska enota", "kmetija", "gospodarska celota" in "redna kmetijska oziroma gospodarska proizvodnja". Zatrjuje, da je ZDKG v tem delu v neskladju z 2. in 33. členom Ustave. Pobudnica je lastnica večjega sklopa nepremičnin, ki je s svojim edinim zakonitim dedičem sklenila darilno pogodbo, s katero mu je podarila nekatere izmed teh nepremičnin. Navaja, da sta v teku tako upravni postopek ugotavljanja, ali sklop njenih nepremičnin izpolnjuje pogoje za zaščiteno kmetijo, in upravni postopek izdaje potrdila, da ni potrebna odobritev sklenjene darilne pogodbe. Trdi, da upravni organ s tem, ko navedenega potrdila noče izdati, temveč namerava z njegovo izdajo počakati do pravnomočne odločitve v postopku ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za zaščiteno kmetijo, omejuje pobudnično razpolaganje z zasebno lastnino, zoper to pa pobudnica nima nobenega (drugega) pravnega varstva. Ugodna odločitev Ustavnega sodišča naj bi pobudnici že v upravnem postopku zagotovila ustrezno pravno varnost,

saj upravni organ njenega sklopa nepremičnin ne bi mogel razglasiti za zaščiteno kmetijo, ne da bi pred tem ugotavljal, ali se pobudnica sploh ukvarja s kmetijsko dejavnostjo oziroma ali sploh razpolaga s kmetijsko-gozdarsko gospodarsko enoto. Pobudnica posebej poudarja, da bi bilo zaradi njene visoke starosti in bolezni ožje razumevanje pojma "neposredni poseg v pobudničin položaj" nepravilno togo, neživiljenjsko, človekovim pravicam nesorazmerno neprijazno in v zvezi z njenimi ustavnimi pravicami lahko celo usodno. Predlaga, naj Ustavno sodišče izda ugotovitveno odločbo, da so izpodbijane določbe v neskladju z Ustavo, ker ne določajo pomena navedenih pojmov, ter Državnemu zboru naloži, da ugotovljeno neskladnost odpravi v roku šestih mesecev.

2. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

3. Izpodbijane določbe ZDKG ne učinkujejo neposredno. O tem, ali so izpolnjeni pogoji za zaščiteno kmetijo, odloča upravna enota. O pritožbi zoper to odločitev odloča ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, zoper dokončno odločbo upravnega organa pa je sodno varstvo zagotovljeno v upravnem sporu pred Upravnim sodiščem. V takšnih primerih se lahko pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče Ustavnega sodišča je podrobneje obrazloženo v sklepih Ustavnega sodišča št. U-I-330/05, U-I-331/05, U-I-337/05 z dne 18. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 101/07, in OdlUS XVI, 79) in št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 110/07, in OdlUS XVI, 82). V navedenih sklepih je Ustavno sodišče pojasnilo, da lahko pobudniki svoje ugovore v zvezi s protiustavnostjo zakonov naslovijo na sodišča, ki so pri odločanju vezana na Ustavo in zakon (125. člen Ustave) in ki morajo skladno z 22. členom Ustave takšne ugovore pobudnikov bodisi argumentirano zavrniti bodisi, če se z njimi strinjajo, po 156. členu Ustave prekiniti postopek in začeti postopek za oceno njihove ustavnosti pred Ustavnim sodiščem. Iz razlogov, navedenih v citiranih sklepih, pobudnica ne izkazuje pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijanih določb. Iz istih razlogov pobudnica svojega pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijanih določb ZDKG tudi ne more utemeljiti z zatrjevanjem, da ji upravni organ odreka izdajo potrdila, da odobritev sklenjene darilne pogodbe ni potrebna. Če namreč upravni organ ne izda potrdila v zakonsko predpisanem roku, se po preteku tega roka šteje, da je zahtevo zavrnil, zoper to pa je dovoljena pritožba na ministrstvo, pristojno za kmetijstvo.¹ Ustavno sodišče je zato pobudo zavrglo.

¹ V skladu s tretjim odstavkom 22. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo in 58/12 – ZKZ), kot je veljal pred uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 27/16 – ZKZ-E),

4. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 25. člena ZUstS in prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sklep je sprejelo s šestimi glasovi proti dvema. Proti sta glasovala sodnika Jaklič in Šorli. Sodnik Jaklič je dal odklonilno ločeno mnenje.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica